

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Ba-midbar

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

חי חרקי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8951

אֲבָדְנוּ: (כח) כָּל הַקָּרְבָּן הַקָּרֵב
 אֶל־מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הָאִם
 חָמְנוּ לַגּוֹעַ: (ט) חַיִּים וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן אַתָּה וּבְנֵיךָ
 וּבֵית־אָבִיךָ אַתָּה תִשָּׂאוּ אֶת־עֹן
 הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אַתָּה
 תִשָּׂאוּ אֶת־עֹן כְּהֵנְתְּכֶם: (ג) וְגַם

(כח) ווער זיך דער וואָהנע
 דעם עוויגען אים גערינגסטען
 נאָהעט, דער שטימקט; וואָל
 לען וויר דען פֿעלליג פֿער
 יח (א) אבער דער עוויגע
 דוא, דייע וואָהנע אונד דייע
 גאַנצע פֿאַמיליע מיט דיר,
 איהר וואָללט דוא שולד דעם
 הוינגטהומס איבער אונד
 נעהמען, דוא אונד דייע וואָה

נע נעהמליך, איהר וואָללט דוא שולד דעם פריעסטער אַמטעם איבערנעהמען; (ג) דייע
 ברי

חרגום אונקלוס

ר ש י

קָטַלְתָּ חֲרָבָא הָא מִינָנָא בְּלַעַח אַרְעָא וְהָא
 מִינָנָא מִיחוּ בְּמוֹחָנָא: (כח) כָּל דְּקָרֵב מִקָּרֵב
 לְמִשְׁכַּנָּא דִּי מְאִיחָא הָא אֲנַחְנָא סִיפִין לְמַמְחָא:
 יח (א) וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אַתָּה וּבְנֵיךָ וּבֵית אָבִיךָ
 עִמָּךְ תִּסְלַחוּן עַל חוּבֵי מִקְדָּשָׁא וְאַתָּה
 וּבְנֵיךָ עִמָּךְ תִּסְלַחוּן עַל חוּבֵי כְּהֹנֵתְכוּן:

שנחתי באהרן הכהן ולא ילונו עוד על
 הנהוה: (כח) כל הקרב הקרב וגומר. אין
 אנו יכולין להיות זהירין בכך כולנו רשאים
 להכנס לחצר אהל מועד ואחד שיקריב עלמו
 יותר מחביריו ויכנס לתוך אהל מועד ימות:
 האם חמנו לגוע. שמה הוסקרנו למיתה:
 יח (א) ויאמר ה' אל אהרן. למשה אמר
 שיאמר לאהרן להזהירו על תקנת
 ישראל שלא יכנסו למקדש: אתה ובניך ובית
 אביך. הם בני קהת אבי עמרם תשאו את עון
 המקדש. עליכם אני מטיל עונש הזרים שיטעו נעסקי הדברים המקודשים המסורים לכם הוא האהל
 והארון והשלחן וכלי הקדש תשנו ומהזכירו על כל זר הבא לגוע: ואתה ובניך. הכהנים תשאו את
 עון כהונתכם שאינה מסורה ללוים ומהזכירו ללוים השוגגים שלא יגעו אליכם בעבודתכם: (ב) וגם את
 אהרן

ב א ו ר

אונקלס ביאר כוונת כפל הלשון וזה לשונו, הא מינוא קטלת חרבא הא מינוא בלעת ארעא, ע"כ נראה
 לפי הלשון נזיה נוסף על מיתה נמהרת שאינה באריכות חולי, לכן ביאר על מיתת החרב,
 כמ"ס ויעפילו לעלות וגו' וירד העמלקי וגומר (לעיל י"ד מ"ה), ומה שאמרו אבדנו הכונה על
 בליעת דחן ואברים שאמר בהם ויאבדו מתוך הקהל, אך מה שאמר על כלנו אבדנו והא מינוא
 מימו נמוחא שיראה שונתו על מיתת מוליאי דבה, אינו מחישב על לשון כלנו. ותרגם יב"ע
 פירש הא חנוחא חשיבין כלנו אבדנו כלנו, והיותר נראה שהכפל לחזק האנחה, כדרך כל שופכי
 שים, וכן מתורגם בלשון אשכנזי: (כח) כל הקרב הקרב, כפל הלשון כמו שפירש רש"י ז"ל, אין
 אנו יכולין להיות זהירין בכך, כולנו רשאים ליכנס לחצר אהל מועד ונמעט יקרב אחד ממנו
 יותר מחביריו מבלי שום על לב ויכנס אל אהל, ימות: האם חמנו לגוע, האם נגענו עד תומנו
 לבלתי היות לנו שארית: חמנו, מגזרת חמס והראוי תפוגו על משקל פזוגו לנו (דברים ג'
 ז') ונפל הדגש:

יח (א) השאו את עון המקדש, עון ביאת זרים אל המקדש שיהא מבית לפרוכת מוטל
 עליך ועל כל בית אביך שהם הלוים: אח עון בהנחתם, אחס תשמנו ותזכרו את
 הלוים, שלא יגעו אליכם בעבודתכם: (ב) וגם את אחיך וגומר וישרחוך, הלוים יהיו לך
 לעזר

את-אחיה מטה לוי שבט אביו
 הקרב אתך וילוו עליה וישרתוך
 ואתה ובניך אתך לפני אהל
 העדות: (ג) ושמרו משמרתך
 ומשמרת כל-האהל אך אל-
 כלי הקדש ואר-המזבח לא
 יקרבו ולא ימתו גם-הם גם-
 אתם: (ד) ונלוו עליה ושמרו את-
 משמרת אהל מועד לכל עבדת
 האהל וזר לא יקרב אליכם:
 (ה) ושמרתם את משמרת הקדש

ברידה אבעה פאם שטאממע
 לוי, דוא מיט דיר פאן אינגעם
 פאטער אבשטאממען זאלסט
 דוא צו דיר נעהמען, דאס זיא
 ביא דיר בלייבען, אונד דיר
 דיענען, אינדעם, דוא געבסט
 דיינען זאהנען פאר דעם גע-
 צעלטע דעם צייגניסעס ביזט;
 (ג) זיא זאללען דיינען דיענסט
 אבווארטען אונד דען דיענסט
 דעם גאנצען צעלטעס; אבער
 דעם הייליגען גערעטהע אונד
 דעם אלטארע זאללען זיא זיך
 ניכט נאהען, דיעזעס ווירדע
 איהנען זאוואהל אלס אייך
 דען טאר צוציעהען; (ד) זאג-
 דערן זאללען ביא דיר זיין,
 דאז שטייטעס עלט בעוואלען,
 אונד אללע ארכיט דאבייא
 פערריכטען. דאמיט קיין געטיינער זיך
 אייך נעהרע; (ה) איהר אבער האכט דאז היי-
 ליג-

ואח

פערריכטען. דאמיט קיין געטיינער זיך אייך נעהרע; (ה) איהר אבער האכט דאז היי-ליג-

תרגום אונקלוס

ר ש י

(ג) ואף ית אחך שבטא דלוי שבטא דאבוק
 קריב לותך ויתוספון עלך וישמשוךך ואת
 ובניך עמך קדם משכנא דסהדותא: (ג) ויטרון
 מטרתך ומטרת כל משכנא ברם למני
 קודשא ולמדבחא לא יקרבון ולא ימתון
 (ד) ויתוספון עלך ויטרון ית מטרת משכן
 זמנא לכל פולחן משכנא וחילוני לא יקרב לותכון: (ה) ויתטרון ית

אחך. בני גרשון ובני מרי: וילוו
 ויתחברו עליכם להזכיר גם את הזרים
 מלקרב אליכם: וישתמוך. בשמירת
 השערים ולמנות מהם גזרין ואמרכלין:
 (ד) וזר לא יקרב אליכם. אתנס אני
 מזכיר על כך:
 (ה) ולא

מטרה

ב א ו ר

לעזר במשמרתך: ואתה ובניך אתך לפני אהל העדות, זס לשון ר"ע ספורנו בפירוש הכתובים
 הזלה לפי פשוט, והסדר יהיה כך שאתה ובניך תשמרו לפני קדש סקדשים שהוא סבל לארון
 אשר בו למות העדות: (ג) ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל, וכלוים ישמרו משמרתך
 שהוא בית קדש הקדשים ומשמרת כל יתר המשכן וזה חוק לקדשי המשכן: אך אל כלי הקדש
 וגומר, שסס בתוך המשכן שהם המנורה והשלחן ומזבח הזהב: ואל המזבח, החילון שהוא
 מזבח העולה אף על פי שהוא חוק לקדשים: (ד) ושמרו אח משמרת אהל מועד, לפנים
 מן הקלעים והוא כל המזר: (ה) ושמרתם את משמרת הקדש, ואתם הכהנים תשמרו את
 משמרת המשכן לפנים מן הקדשים, עד כאן, וכוננו שהוא על דרך כלל ואחריו מעשה, כי
 בתחלה אמר על דרך כלל אתה ובניך ובית אביך תשאו וגומר וגם את אשך וגומר וישתמוך,
 ואחר

וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא יִהְיֶה
 עוֹד קֶצֶף עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 (ו) וְאֲנִי הִנֵּה לְקַחְתִּי אֶת-אֲחֵיכֶם
 הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֶם
 מִתְּנָה נְתָנִים לִיהוּהָ לְעֶבֶד אֶת-
 עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד: (ז) וְאֵתֶּה
 וּבְנֵיהָ אֶתֶּה תִשְׁמְרוּ אֶת-כְּהֻנַּתְכֶם
 לְכָל-דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית
 לְפָרֶכֶת וְעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מִתְּנָה
 אֵתוֹן אֶת-כְּהֻנַּתְכֶם וְהָזֵר הַקָּרֵב
 יוֹמֵת: פ

ליגטרום אונד דען אלטאר צו
 בעווארען דאמיט פערנער קיין
 צארן אויספריעבע איבער דיא
 קינדער ישראל'ס. (ו) איד,
 דער איד'סיר אייערע כרידער,
 דיא לויס, אויס דען קינדערן
 ישראל'ס גענאמען, איד
 איבערגעבע זיא איד אלס איין
 געשענק צום דיענסטע דעם
 עוויגען, דיא ארכייט ביים
 שטיפטסצעלטע צו פערריכט.
 טען; (ז) דוא אונד דיינע זאה-
 נע אבער איהר זאללט דאן
 פריעסטער-אמט פערזעהען
 אין אללען געשעפטען דעם
 אלטארס אונד אינערהאלב
 דעם פארהאנגס, דיא איהר
 צו פערריכטען האבט, דאן פריעסטערטהום געבע איד אלס איין געשענק
 צום אמטע; אינר דער געמינע, דער הינצו טריטט, זאלל דעם טאדעס זיין.
 פער-

וידבר
 צו פערריכטען האבט, דאן פריעסטערטהום געבע איד אלס איין געשענק
 צום אמטע; אינר דער געמינע, דער הינצו טריטט, זאלל דעם טאדעס זיין.
 פער-

תרגום אונקלוס

ר ש י

מִטְרַח קוֹדֶשׁא יוֹת מִטְרַח מִדְּבַחָא וְלֹא יִהְיֶה
 עוֹד רוֹנָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וְאֲנִי הִנֵּה
 קַרְבִּית יח אַחִיכוֹן לְעֹאֵי מַגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְכוֹן מִתְּנָן יְהִיבוֹן קָדִים יי לְמַשְׁלַח יח פּוֹלְחָן
 מִשְׁפָּן זְמִנָא: (ז) וְאֵת וּבְנֵיהָ עִמָּה תִשְׁמְרוּ יח כְּהֻנַּתְכוֹן לְכָל פְּתָגָם מִדְּבַחָא וּלְמִגְיוֹ
 לְפָרוּכְתָא וְהַפְּלָחוֹן פּוֹלְחָן מִתְּנָא אֵתוֹן יח כְּהֻנַּתְכוֹן וְחִילּוּנֵי דִיקָרֵב יח יתְקַטִּיל:
 ומליל

(ה) ולא יהיה עוד קצף. כמו שהיה כבר
 שנאמר כי יכא הקצף: (ו) לכם מתנה
 נתונים. יכול לעבודתכם של הדיוט תלמוד
 לומר לה' כמו שמפורש למעלה לשמור
 משמרת גזברין ואמרכלין: (ז) עבודת
 מתנה. במתנה נתתם לכם:

מִשְׁפָּן זְמִנָא: (ז) וְאֵת וּבְנֵיהָ עִמָּה תִשְׁמְרוּ יח כְּהֻנַּתְכוֹן לְכָל פְּתָגָם מִדְּבַחָא וּלְמִגְיוֹ
 לְפָרוּכְתָא וְהַפְּלָחוֹן פּוֹלְחָן מִתְּנָא אֵתוֹן יח כְּהֻנַּתְכוֹן וְחִילּוּנֵי דִיקָרֵב יח יתְקַטִּיל:
 ומליל

ב א ו ר

ואחר זה מפרש על דרך פרט את משמרת הכהנים ושירות הלויים באיזה אופן תהיה. אבל לפי
 תרגום אשכנזי יהי' המאמר ואתה ובינך אחר דבק עם וישרתוך ונאורו וישרתוך בשאחה ובינך
 לפני אהל העדות: (ו) ואני הנה לקחתי, שעורו ואני הוא אשר לקחתי את הלויים מתוך בני
 ישראל ועתה הבני נותנם לכם: לכם מתנה נתנים לה', לכם יהיו נתונים לעבודת ה', וכן פירש
 רש"י יכול לעבודתכם של הדיוט תלמוד לומר לה', כמו שמפורש למעלה לשמור משמרת גזברין
 ואמרכלין, ע"כ, וכן מתורגם בלשון אשכנזי: (ז) עבודת מתנה, במתנה נתתם לכם. (רש"י),
 וזה לשון הרמב"ן, והנכון בעיני אומר ועבדתם עבודת כהונם ואיננה עבודת שעבוד, אבל
 עבודת מתנה גדולה נתתם לכם בה לכבוד ולתפארת, ע"כ, והנה, לעבודת כהנים, ואסילו לוי
 יקרא

(ח) וידבר יהוה אל אהרן ואני
הינה נתתי לך את משמרת
הקדושים לכל קדשי בני ישראל
קח נתתים למשחה וקבניך
לחק עולם: (ט) זה יהיה לך
מקדש הקדשים מן האש כד
קרבנם לכל מנחתם ולכל
הטאתם ולכל אשמים אשר
ישיבו לך קדש קדשים לך הוא
ורבניך: (י) בקדש הקדשים

חאכלנו

אין אללערה הייליגסטעס דיר אונד ריינען זאָהנען געהאַרען, (י) אַן דעם הייליגסטען אַרטע

זאללט

תרגום אונקלוס

(ח) ומליל יי לא אהרן ואנא הא יבית לך יח
מטרח אפר שוחי לכל קודשיא דבני ישראל לך
יהבתינן לרבו ולבנה לקים עלם: (ט) דין
יהי לך מקודש קודשיא מותר מן אשמתא
כל קרבניהון לכל מנחתהון ולכל חטותהון
ולכל אשמיהון די יתיבון קדמי קודש קודשין
דילך הוא ורבניך: (י) בקודש קודשין

חיללוניה

הקטרת האזים: כל קרבנס. כגון זבחי שלמי ליבור: מנחתם מטאתם ואשמים. כמשמעו: אשר ישיבו לך זה גזל הגר: (י) בקדש הקדשים חאכלנו וגומר לימד על קדשי הקדשים שאין חאכלין

אלא

באור

יקרא זכ לאותו דבר: (ח) אח משמרת תרומתי, כנר פירשונו שכל החמנות על איזה דבר המוטל
תחת השמרת האדם קרוי משמרת: לכל קדשי בני ישראל, למד הכללי, כמו שנאמרנו בכמה מקומות
שענינו (חיבערהויפט כל"ח): לך נחתים למשחה, לגדולה, וכן מרגם אונקלוס לרבו, וענינו
שמהם הנחיות לך כמו שנותנים מה לעדים הנמסרים, וכן מתורגם כל"ח: (ט) מקדש
הקדשים מן האש, הקדשים המכונים להעלותם על האש, והוא כלל לכל הקרבנות, ואחר זה
הזכירם דרך פרט לכל מנחתם ולכל מטאתם וגומר, וכל המלדין מסורשים כמו שזכרתי למעלה:
(י) בקדש הקדשים חאכלנו, למד על קדשי קדשים שאין חאכלין אלא בעזרה ולזכרי כהונה:
(כ"ג), ואין בונתו שחאכל בקדש הקדשים שהוא לפנים מן הפרכת כמו שהננין הנמסרין ומפס

עליו

(ח) פערנער שפראך דער עוויג
בעצו אהרן: איך איבערנעבע
דיר אויך דיא אויפוויכט איבער
מינע העבעאפפער, זאללע
הי ליגטה ממער דער קינדער
ישראל'ס זינד דיר אונד ריינען
זאָהנען איברנעבען, אונד איהר
בעקאמט דאָפאן צו זאללען
צייטען אייערען אנטוהיל, אלס
העררשאפטליכע געעללע:
(ט) דיעועס זאללסט דוא פאן
דעם זאללערהייל גסטען דאן
דעם פייער בעשטימט איוט,
האבען: זאללע איהרע גאבען,
מעהלאפפער, זינדענאפפער
אונד שולדאפפער, דיא זיא
מיר צוברינגען, זאללען אלס

רש"י

(ח) ואני הנה נתתי לך. בשמחה לשון
שמחה הוא זה כמו הנה הוא יוצא לקראתך
וראך ושמחה בלבו משל למלך שסוף שדה
לא הכולל העלה בערבאין בא אחר וערער
עליו ועל השדה אמר לו המלך כל מי שירצה
יצא ויערער לנגדך הריני כותב וחותם לך
ומעלה בערבאין אף כאן לפי שכל קרח
וערער כנגד אהרן על הכהונה בא הנחוב
וכאן לו כ"ד מתנות כהונה בכרית מלח
עולם ולנך נסמכה פרשה זו לנאן: משמרת
תרומתי: שמה לריך לשמרון בטהרה:
למשחה. לגדולה: (ט) מן האש. לאחר

הקטרת האזים: כל קרבנס. כגון זבחי שלמי ליבור: מנחתם מטאתם ואשמים. כמשמעו: אשר ישיבו לך זה גזל הגר: (י) בקדש הקדשים חאכלנו וגומר לימד על קדשי הקדשים שאין חאכלין

אלא

תֹּאכְלֵנוּ כָּל-זָכֹר יֹאכַל אֹתוֹ
קֹדֶשׁ יְהוָה לָךְ: (יא) וְזֶה-לָּךְ
הַרֹמֶת מִתְּנִים לְכָל-תְּנוּפֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לָךְ נְתִיתִים וּלְבָנֶיךָ
וּלְבָנֹתֶיךָ אֹתָךְ לְחֶק-עוֹלָם כָּל-
טָהוֹר בְּבִיתְךָ יֹאכַל אֹתוֹ: (יב) כָּל
חֶלֶב יִצְהָר וְכָל-חֶלֶב תִּירוֹשׁ

תרגום אשכנזי קד
ואללטי איהר עם פערצה הענה
יעדע מאנגספערואן קאן דא
פאן עספען עם זאלל איך
הייליג זיין: (יא) דזענעם אבער
זאלל פאן איהרען העבעאפ-
פערן אונד פאן אללען ווענדע-
גאבען דער קינדער ישראל'ס
דיין זיין, געהאלן דיר געכסט
דיינען זאהנען אונד טעכטערן
זו עוונגען צייטען אלס אייער
אנטוהל בעשטימט כלליבען,
אונד דאפאן יעדער אין די-
וגו

נעם הויז, דער ריין איזט, עססען דארף, (יב) אללעס בעסטע אהל, אללען בעסטען מאסט
אונד

תרגום אונקלוס

תִּיכְלֹגְנִיהָ בָּל דְּכֹרָא יִיכּוּל יְחִיהָ קוּדְשָׁא
יְהִי לָךְ: (יא) וְדִין לָךְ אִפְרָשׁוּת מִתְּנַתְּהוּן
לְכָל אֲרָמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יִהְיֶה חֵיבּוֹן וּלְבָנֶיךָ
וּלְבָנֹתֶיךָ עִמָּךְ לְקַיָּים עֲלֵיךְ כָּל דְּרָכֵי בְּבִיתְךָ
יִיכּוּל יְחִיהָ: (יב) כָּל טוֹב מְשַׁח וְכָל טוֹב

ר ש י
אלא בעזרה ולזני כסונה: (יא) חרומת
מתנס. המורס מן התודה ומשלים
ומאיל חיר: לכל תנופית. שהרי אלו
טעונין תנופה: כל טהור. ולא טמאים.
דבר אשר כל טהור לרבות אשתו:
(יב) ראשיתם

חמר

ב א ו ר

עליו וזה לשונו, ולא הניוחי זה כי נקדש הקדשים אין שם אכילה ושחיה שאין נגוס שם אלא
כהן גדול ביום הכיפורים, אבל כוונת רש"י לתקן הקושיא הזאת ואמר שאין נאכלין אלא בעזרה
שהוא בחצר אהל מועד, וכדברי ת"ק דר"י ג"ב בדחינוי נספרי בקדש הקדשים תאכלנו כרת
הכתוב ברית עם אהרן על קדש הקדשים שלא יהיו נאכלין אלא במקום קדוש ומקום קדוש הוא
העזרה כדכתיב במקום קדוש תאכל ופירש אחריו בחצר אהל מועד, ויהיה לפ"ו פירוש בקדש
הקדשים כדרך אכילת קדשי הקדשים שהוא העזרה, ור"י ג"ב אמר שהבי"ת בקדש הקדשים תורה
כששמעה במקום ק"ק הם דהיינו בהיכל שהוא לפניו מן העזרה ונקרא קדש הקדשים בערך אל
העזרה ואימתי בזמן שהקיפו הכותים את העזרה, אבל בשאר זמנים אינן נאכלין אלא בעזרה,
וכבר התעורר הרא"ש בזה עיין שם. וראב"ע פירש בקדש הקדשים תאכלנו אפילו בקדש הקדשים
שהוא אהל מועד, ונקרא קדש הקדשים כנגד חלל המשכן, והנה דעתו בדברי ר"י ג"ב אלא
שהוא לא חלק בין בזמן שהקיפו וגומר או בשאר זמנים: (יא) הרומח מהנב, נחסרון תי"ו,
כמו מתנתם, והשעור המורס מהשלמים ומהתודה ומאיל נזיר, וגם יתכן שהנפרד ממנה
מפן על משקל משא וממנו לכל משאם: לכל חנופה, שהרי אלו טעונין תנופה: כל טהור
בביתך, ולא טמאים, דבר אשר כל לרבות אשתו. (יב) (יב) כל חלב יצהר, הנכבד
ובמטיב

ה מ ע מ ר

(יח) הרומח מחנם, אמר המנאר: „בחסרון ת' כמו מתנתם וכו' וגם יתכן שהנפרד ממנו מפן כמו
משא משאם ודבריו לקושי' מראב"ע, כי הוא אמר וז"ל: „בחסרון ת' כמו אלל פנה שהוא כמו פניה
או הם משני משקלי' „ולא ידעתי מה הי' להם לספק כי הנפרד מתן, הלא מלינו מוהר ומתן (בראשית
ל"ד י"ג), וכן מתן בסתר (משלי כ"א י"ד) מתן אדם (שם י"ח ט"ז) ? וגם הרד"ק כתב כן. (א"ה לדעתי
מאן הראב"ע להרבות המשקלים ואמר שנפלה הה"א ובמא"ש"א ועיין בדבורי שופטים ט"ז כ"ב).

אונד אללעם קארן, געהמזיד
 דיא ערשטען נאכען, וועלפע
 דיא דעם עוויגען ווידמען, זאלע
 לען דירגעשענקט גיין (ג) דיא
 ערשטען פריכטע, אידעם
 לאנדעם, דיא זיאדעם, עוויגען
 ברינגען, זאללען דיין זיין
 וואס אין דינעם הויזע, דיין
 איזט, קאן דאמאן עספען.
 (ד) אללעם פערבאנטע אין
 ישראל זאלל דיין זיין. (טו) אל-
 לעם ערשטגעבארנע און מענ-
 שען אונד פיה, דאז זיא דעם
 עוויגען ברינגען, זאלל דיר גע-
 הערען; יערצך מוסט דוא איין
 גע אויסלעזונג געשטאממען,
 דיא ערשטגעבירט פאם מענ-
 שען אונד פאם אונריינען פיה
 מוסט דוא אויסלעזען לאספען.
 (טז) דיא אויסלעזונג געשי-
 העט זאלא: ווען עס איינען

והגן ראשיתם אשר יתנו ליהוה
 לה נתתים: (ג) בכורי כל אשר
 בארצם אשר יביאו ליהוה לה
 יהיה כלטהור בביתה יאכלנו:
 (ד) כל חדרם בישראל לה יהיה:
 (טו) כל פטר רחם לכלל בשר
 אשר יקריבו ליהוה באדם
 ובבהמה יהיה לה אן פנה
 חפדה את בכור האדם ואת
 בכור הבהמה הטמאה חפדה:
 (טז) ופריו מבן חדש חפדה
 בערקה כסף חמשת שקלים
 בשקל הקדש עשרים גרה

מאנאט אלט איזט, זא איזט דער פריין, אום וועלפען עס אויסגעלעזט ווירר,
 פינף שקל זילבער, נאך דעם שקל דעם הייליגטהומס, דער צוואנציג גרה העלפט

ר ש י

תרגום אונקלוס

(יב) ראשיתם: היא תרומה גדולה:
 חמר ועבור ראשיתן די יתנו קדם יי לה
 יתבינתן: (ג) בכורי כל די בארעהון די
 ייתנו קדם יי דילך יהי כל דרכי בביתך ייכלהגיה: (ד) כל חרמא בישראל דילך
 יהי: (טו) כל פתח ולדא לכל בערא די יקרבו קדם יי באנשא ובבעירא יהי לה
 ברם מפרק הפרוק יח בוכרא האנשא וית בוכרא הבעירא מסאבא חפרוק:
 (טז) ופרוקניה מבר ירחא חפרוק בפורסניה כסף חמשה סלעין בסלעי קודשא

עשרין

ב א ו ר

והמטיב בשמן כי יזהר סם על השמן לרוב זכותו: ראשיתם אשר יתנו, כמו שכתוב ראשית דגןך
 תיורשך ויזהרך: (ג) בכורי כל אשר בארצם, שעירו בכורי כל הפירות אשר בארצם: יהיה,
 היא יי יסיו, כי הוא מסב על בכורי: (טו) אך פדה חפדה, מקח פדיונו מיל ישראל הפדה
 אלו יכן ואלו בכור הבהמה הטמאה חפדה: (טז) ופריו, כלו הנסתר מוסב על האדם החומר
 בכורו שלמעלה, רכה לומר הפדוים של בכורי אדם מן חדש חפדה, אצל פדיון בכור בכמה
 טמאה לא הוכרז להגביר כי בכר מוכרז בכמה נא, וכל כטר חאוב חפדה גבה (אמות ג"ג י"ג):

הוא: (י) אֶךְ בְּכוֹר־שׁוֹר אֹרֶךְ
 בְּכוֹר כְּשֵׁב אֹרֶךְ בְּכוֹר עֵז לֹא
 תִּפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת־דָּמָם
 תִּזְרַק עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֲלָבָם
 תִּקְטֹר אִשָּׁה לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה:
 (יג) וּבְשָׂרָם יִהְיֶה־לָּךְ כַּחֲזֵה
 הַתְּנוּפָה וּכְשׂוֹק הַיָּמִין לָךְ יִהְיֶה:
 (טו) כָּל וְתִרְוַמַת הַקֹּדְשִׁים אֲשֶׁר
 יָרִימוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה נְתַתִּי
 לָךְ וּלְבָנֶיךָ וּלְבָנֶיךָ אֶתְּךָ לְחֶקֶךָ
 עוֹלָם בְּרִית מַלְחָה עוֹלָם הוּא לְפָנָי

(י) הינענען דיא ערשטע
 בורט איינעם אכסען, איינעם
 לאסמעס אדער איינער ציענע,
 זאלסט דוא נוצט אייסלעזען
 לאססען זאנדערן איהר בלוט
 אויף דען אלטאר שפרענגען,
 אונד איהר פעטט, אין רויד
 אויפשטייגן לאססען אלס איין
 פיייעראפעער, צום אנגענעה-
 מען גערוד, דעם עוינגן צו עה-
 רעז: (יג) דאז פלייש דאסאן
 זאלל דיר געהערען, זא וויא
 דיא ווענדעברוסט אונד דיא
 רעכטע שולטער דיר געהערט.
 (טו) אללע היילגע גאבען,
 דיא דיא קינדער ישראל'ס
 דעם עוינגען ווירמען, געבע איך
 דיר, נעכסט דיינען זאהנען
 אונד טעכטערן, צו אייערעם
 אונפערוועזליכער בונד פאר

אנטהויל אויף עוינגען צייטען, דיעזעס וויא איין עוינגער

חרגום אונקלוס

ר ש י

עִירֹון מְעִין הוּא: (י) בָרַם בּוֹכְרָא דְתוֹרָא אוֹ
 בּוֹכְרָא דְאִמְרָא אוֹ בּוֹכְרָא דְעוֹא לֹא תִּפְרוֹק
 קוֹדֶשׁא אִינוּן יח דְמַהוּן תּוֹרוֹק עַל מְדַבְּחָא
 וְיח תְּרַבִּיהוּן תְּפִיק קוֹרְבָן דְמַתְּקַבֵּל בְּרַעוּא
 קָדָם יי: (יג) וּבְשָׂרֵיהוּן יִהְיֶה לָּךְ כַּחֲדָיָא
 דְאִרְמוּתָא וּכְשֵׂקָא דִימִינָא דִילָךְ יִהְיֶה:
 (טו) כָּל אֲפָרְשׁוֹת קוֹדֶשִׁיא דִי יִפְרָשׁוּן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל קָדָם יי יִהְיֶה לָּךְ וּלְבָנֶיךָ וּלְבָנֶיךָ עִמָּךְ לְקִים עֲלֶיךָ מַלְחָה עֲלֶיךָ הוּא קָדָם

(יח) כחזה התנופה וכשוק הימין, של שלמים
 שנאכלין לכהנים לנזיהם ולגילה אף הנכור
 נאכל לשני ימים ולילה אחד: לך יהיה.
 בא רני עקיבא ולמד הוסיף לך הכחוש
 הויה אפרת שלא מאזר כחזה ושוק של
 חודה שאינו נאכל אלא ליום ולילה:
 (יט) כל חרומת הקדשים, מחינתה של
 פרה או כללה בחלתה וכללה בסוף ופרט
 באמצע: ברית מלח עולם, ברית ברית

ב א ו ר

(יח) כחזה התנופה וכשוק הימין, של שלמים שנאכלים לכהנים
 לנזיהם ולגילה, לעבדיהם לשני ימים ולילה אחד, אף הנכור נאכל לשני ימים ולילה אחד
 (ונזיהם דף נ"ו): לך יהיה, בא רני עקיבא ולמד הוסיף לך הכחוש הויה אפרת (כי בכך כתוב
 ונזיהם יפה לך), שלא מאזר כחזה ושוק של חודה שאינו נאכל אלא ליום ולילה. (ספריו):
 (יט) כל חרומת הקדשים, אחר שהזכיר המחנות על דרך סרט חזר וכלל אותם, וכן פירש רש"י
 מחינתה של פרה או כללה בחלתה וכללה בסופה ופרט באמצע: ברית מלח עולם, ברית

ה מ ע מ ר

(יט) ברית מלח, המפרשים פירשו לפי דרכם זה נכה חנה דכה, עיין ראש"ע רש"ס ות"י, ואולי
 BAMIDBAR. יד 14 סכוונה

יהוה לך ולזרעך אהב: (כ) ויאמר
 יהוה אל אהרן בארצם לא
 תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם
 אני חלקך ונחלתך בתוך בני
 ישראל: ^{שביעי (כא)} ׀ ולבני
 לוי הנגה נתתי כל מעשר
 בישראל לנחלה חלק עבדתם
 אשר יהם עבדים את עבדת
 אהל מועד: (כג) ולא יקרבו
 עוד בני ישראל אל אהל מועד
 לשאת חטא למות: (כג) ועבד

העם עוינען, פיר דיק אונד
 דינען זאמען נעבען דיר
 (ב) פעהנער שפראך דעם עוין
 גע. צו אה רן: אין איהרעם
 לאנדע זאלסט דוא קיין ערב
 גוט בעזטצען. אונד קיינען
 טהייל אונטער איהנען הא
 בען, איך בין דיין טהייל אונד
 דיין ערבע אונטער דען קינ
 דערן ישראל'ס. (כא) דען
 קינדערן לוי געבע איך אללע
 צעהנטען אין ישראל צו איה
 רעם ערבגוטע, פיר דען
 דיענסט, דען ויא צו פערזא
 גען האבען, ביים שטיפטס
 צעלטען: (כג) דאמיט דיא
 קינדער ישראל'ס זיך פערנער
 ניכט מעהר דעם שטיפטס
 צעלטען נעהערן, אונד דאדורך

^{הלוי} וינרע אויף זיך לאדען, דיא איהנען דען טאד צוציעהעט;

אונד דאדורך

תרגום אונקלוס

יא לך ולבנה עמך: (ג) ויאמר יי לאהרן
 בארעהוון לא תחסיין וחילק לא יהי לך
 ביניהון מתנן די ידהבית לך אנון חילקך
 ואחסנתך בגו בני ישראל: (כא) ולבני לוי
 הא יהבית כל מעשרא בישראל לאחסנא חלק פולחנהון די אנון פלחין ית פולחן
 משכן ומנא: (כג) ולא יקרבו עוד בני ישראל למשכן ומנא לקבלא חובא לממת:

עס אהרן דננר הנריא ומתקיים ומנריא
 את אמריס. ברית מלך כנרית הכרותה
 למלך שאינו מסרית לעולם: (כ) ומלך
 לא יהיה לך בתוכם. אף בניזם:
 (כג) והם

ב א ו ר

קמת שלם חוסר כמלך שאינו מסרית לעולם: (כ) בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך, ככל
 הענין במלך שנות וכן אני חלקך ונחלתך: (כא) הנגה נתתי, הנינו נותן כמו נתתי נספ השדה
 (נראשית כ"ג י"ג): כל מעשר בישראל לנחלה, לפיית להם במקום נחלה: (כב) ולא יקרבו
 עוד, שזעל הפסוק שלמעלה ושעזרו חלק עבדתם אשר הם עובדים את עבודת אהל מועד שלם
 יקרבו בני ישראל כל אהל מועד שיבואו ע"י זה לשאת חטא משפט מות: (כג) ועבד הלוי הוא, נתינת
 ועבד

ה מ ע ר

הכוונה כי היה ליסוד מוסד לבני קדם (כאשר ספרו לנו דושי המסעות) אם נתארח איש אללם ואללו
 עטורמאכל מה אשר נתערב בו מלך, כנר כרתו עמו כזה ברית לשמרו ולהסילו מכל פגע, וככל
 נפש ומאורס הנינו בעדו, ולזה נאמר על כרית קיים ברית מלך.

חרגום אשכנזי קו

(כג) וְאֶלְלֵעֹן יַעֲנֵה, אִינְרַעִם
דַּעַר לֹוִי דַּעַן דִּיעַנְסַט פִּיִּים
שְׁטִיפְטַס צַעֲלַמַע פֶּעֶרְרִיכְטַמַע,
דִּיא שׁוֹלֵד דַּעַר קִינְדַּעַר
יִשְׂרָאֵלִים אִיכְעֶרְנַע דַּמַּעַן דִּיעַ.
זַעַס זִיַּא פִּיר אִייעֶרַע נֶאֱכָקָמַ.
מַעַן אִיִּין עֻוִיגַעַס גַּעֲוַעֲטִין אֹנֵי.
טַעַר דַּעַן קִינְדַּעַרן יִשְׂרָאֵלִים
אַפֶּעַר וְאֶלְלֵעֹן זִיא קִיִּין עֶרְכִי.
גֹוֹט בַּעֲוִיטְצַעַן: (כד) דַּעַן, דַּעַן
צַעֲהַנְטַעַן, וְעַלְפֵּן דִּיא קִינְדַּעַר
יִשְׂרָאֵלִים דַּעַם עֻוִיגַעַן אֵלֶם
אִינַע הַעֲבַע ווִידַמַעַן, דִּיעֻעֻעַן
גַּעֲבַע אִיךְ דַּעַן לִוִּים צֹום עֶרְכִי.
גֹוֹט, אֹנֵד אִיךְ זַאנַע אִיהַנַּעַן
דִּיעֻעֶרְהַאֲלֵב אֵן, דַּאָס זִיא
אֹנְטַעַר דַּעַן קִינְדַּעַרן יִשְׂרָאֵלִים
קִיִּין עֶרְכִי גֹוֹט בַּעֲוִיטְצַעַן וְאֶלְלֵעֹן.
(כה) דַּעַר עֻוִיגַעַר רַעֲדַעֲטַע מִיט
מֹשֶׁה אֹנֵד שְׁפֶרְאָךְ: (כו) מִיט

הַלְוִי הוּא אֶתְעַבְדַת אַחַל מוֹעֵד
וְהֵם יִשְׂאוּ עֹנֶם חֶקֶת עוֹלָם
לְדַרְתֵיכֶם וּבַחֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
יִנְחָלוּ נַחֲלָה: (כד) כִּי אֶתְמַעֲשֶׂר
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִרְיֻמוּ
לַיהוָה תְּרוֹמָה נְתַתִּי לָלוִים
לְנַחֲלָה עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי לָהֶם
בְּחֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ
נַחֲלָה: פ

(כה) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(כו) וְאֶל־הַלְוִיִּים הַדְּבַר וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי־

ישראל
דַּעַן לִוִּים וְאֶלְלַסְט דִּיא שְׁפֶרְעַכַּעַן, אֹנֵד אִיהַנַּעַן זַאנַּעַן: וְעַן אִיהַר פֶּאָן דַּעַן קִינְדַּעַרן יִשְׂרָאֵלִים

דַּעַן

חרגום אונקלום

ר ש י
(כג) והם הלויים ישאו עונם של ישראל
שעליהם להזכיר הזרים מגשת אליהם:
(כד) אשר ירימו לה' תרומה. הכתוב קראו
תרומה עד שיפריש ממנו תרומת מעשר:
ונחש

(כג) וַיִּפְלְחוּן לְיוֹאֵי אִינְוִן יַת פּוֹלְחֵן מִשְׁבֵּן
זַמְנָא וְאִינְוִן יִקְבְּלוּן חוֹבִיהוֹן קִיָּם עַלְם
לְדַרְיִכּוֹן וּכְגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְסְנוּן אַחְסָנָא:
(כד) אֶרְיִית מַעֲשֶׂרָא דְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יִפְרִישׁוּן

קִדְם יִי אֶפְרִשׁוּתָא יְהִיבִית לְלִיּוֹאֵי לְאַחְסָנָא עַל בֵּן אֶמְרִית לְהוֹן בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
יִחְסְנוּן אַחְסָנָא: (כה) וּמַלְיִל יִי עַם מֹשֶׁה לְמִימְרָ: (כו) וּלְלִיּוֹאֵי חַמְלִיל וְחִימְרָ לְהוֹן
אֶרִי

ב א ו ר

ועבד ככר ככלל הוראת הגוף והמין, ואולי כפל מלת הוא לשוק הענין כמו ושמתם אתם (ויקרא
י"ח ב'): ועבד הלוי, לשון ימיד על השכט ככלל ולפי ששם שכט הוא שם כללי יתכן לדבר עליו גם ל"ר
ולפיכך אמר חזק זה והם ישאו עונם [א"ה], ויתכן שכך הוא שיעור והמשך הכתובים ולכני לוי
הנה נתתי וגומר, (כב) למען לא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד, ועל ידי כך יסטאו
וישאו, (כג) לכן לויית שכל עוד שהלוי בעלמא יעבוד את עבודתו, ישאו בני לוי האחרים את
עון ישראל ויזהירו אותם מגשת אל הקדש, (וכן מתורגם כלשון אשכנז), וגם אונקלוס תרגם
ויפלתון לרשו סינון ל"ר, שיעור הכתוב שהלויים יעבדו את עבודת אהל מועד והם ישאו עונם של
ישראל הנגשים נ"י עליהם להזכיר הזרים אשר לא יגשו אל אהל מועד: [א"ה] (כד) אשר ירימו
לה'

תרגום אישכנזי

דען צעהנטען נעהמעט, דען
אז איך שטאמט אייערעם
זרבנטעם געגעבען, זא מיס-
סעט איהר דאס צור העבע
דעם עויגען דען צעהנטען פאן
דעם צעהנטען אבונדערן.
(כז) אייערע העבע ווירד נעהט-
ליך געצאכטעט, וויא קארן אויס
דער שוינע, אדער געטרענקע
אויס דער קעלטער. (כח) אלזא
מיססעט איהר אויך דיא העבע
דעם עויגען פאן אללען צעהנ-
טען, דיא איהר פאן דען קיני-
דערן ישראל'ס נעהמעט, אבי-
זאנדערן, אינר זאלכע דעם
פריעסטער אהרן ברינגען.
(כט) פאן אללעם, וואס אייך
געגעבען ווירד, מיססעט איהר
דיא

ק ר ה יח

ישראל את המעשר אשר נתתי
לכם מאתם בנחלתכם ודחמתם
ממנו תרומת יהוה מעשר מן-
המעשר: (כז) ונחשב לכם
תרומתכם כדגן מן-הגרגר
וכמלאה מן-היקב: (כח) כן
תרימו גם אתם תרומת יהוה
מכל מעשרתיכם אשר תקחו
מאת בני ישראל ונתתם ממנו
את תרומת יהוה לאהרן הכהן:
(כט) מכל מהנתיכם תרימו את

ר ש י

(כז) ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרגר.
תרומת מעשר שלכם תסורה לזרים ולטמא'
ומיינים עליה מיתה וקומצ כתרומה גדולה
שנקרחת ראשית: כדגן מן הגרגר וכמלאה
מן היקב. כתרומת תירוש וילבר בניטלת
מן היקבים: מלאה. לשון ביטול תבואה
שנתמלחת: יקב. הוא הנור שלפני הגת
שהיין יורד לתוכה וכל לשון יקב חפירת
קרקע הוא וכן יקני המלך (זכריה י"ד) הוא
יס חקינוס חפירה שחפר מלכו של עולם:
(כח) כן תרימו גם אתם. כמו שישראל
מרימים מגרנס ומיקניהם תרימו אתם
מעשר שלכם כי הוא נחלתכם: (כט) מכל
מהנתיכם תרימו את כל תרומת ה'
בתרומה

תרגום אונקלוס

ארי חסבון מן בני ישראל ית מעשרא די
יהביח לכוון מנהון באחסנתכון ורפרשוון
מניה אפרשוהא קדם יי מעשרא מן מעשרא:
(כז) ונתחשב לכוון אפרשוהתכון בעבורא
מן אדרא וכמלאה מן מעשרהא: (כח) כן
תפרשוון אף אחון אפרשוהא קדם יי מכל
מעשרהתיכון די תסבון מן בני ישראל
ותחננון מניה ית אפרשוהא קדם יי לאהרן
כהןא: (כט) מכל מהנתיכון תפרשוון ית כל
אפרשוהא

ב א ו ר

לה' תרומה, הכתוב קראו תרומה עד שיפריש ממנו תרומת מעשר. (רש"י): (כז) ונחשב לכם,
כבר הוזכר פעמים רבות, אם יקדים פעל לפועל אז אינו שומר את המין ולא את המספר, לכן
אמר ונחשב על מלת תרומתכם שהגספרד ממנה תרומה גם"ל הנקבה: כדגן מן הגרגר, שיסיה
המעשר שאתם לוקחים נחשב לכם כדגן מן הגרגר שלכם וכמלאה מן היקב שלכם, על כן חייבים גם
אתם לתת ממנו תרומת ה': וכמלאה, כתב הרד"ק בשם מלא, שבוא מענין השלמה, ופירש
מלאה (שמות כ"ב ב"ה) כשתמלא הסכורה שלך ותמלא מן ממנה גבונים, וכן פיינ נקרא
מלאה וכמלאה מן היקב, כי אין הענבים (זכריה) יקב עד גמה בשולם ע"ב, ועיין מ"ג בגבור
שמות (אס): (כט) מכל מהנתיכם וגומר מכל חלבו, את הטוב והנכבד שנמעשר אשר תקחו
מישראל

כָּל-תְּרוּמַת יְהוָה מִכָּל-חֶלְבֹוֹ
 אֶת-מִקְדָּשׁוֹ מִמֶּנּוּ: (ל) וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם בְּהַרְימָכֶם אֶת-חֶלְבֹוֹ
 מִמֶּנּוּ וְנִחַשְׁבֶּה לְלוֹיִם כְּתוּבֹאת
 גֵּרֵן וְכְתוּבֹאת יִקָּב: (לא) וְאָכְלֶתֶם
 אֹתוֹ בְּכָל-מְקוֹם אֲתֶם וּבֵיתְכֶם
 כִּי-שֹׁכֵר הוּא לָכֶם חֶלֶף
 עֲבַדְתֶּם בְּאֵהָל מוֹעֵד: (לב) וְלֹא-
 תִשְׂאוּ עָלָיו חֶטְא בְּהַרְימָכֶם
 אֶת-חֶלְבֹוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת-קִדְשֵׁי
 בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לֹא תַחֲלִלּוּ וְלֹא
 תָמוּתוּ: פ

הַרְגוּם אֲשֶׁכְנוּי קו
 דִּיא הַעֲבָדָרַעַס עוֹיָגֵעוּ אֲכּוּאָנִי
 דַּעֲרוֹן פֶּאָן אֲלֵלֵעַם בַּעֲסַטְעוּן
 דַּעֲן גַּעֲרִיִּילִיגִטְעוּן טַהֲיִיל דַּאָ
 פֶּאָן. (ל) זֶאָנַע אִיהֶנְעוּן אֲבַעֲרִי
 אוּיך: ווען אִיהֶר דַּעֲוֹבַעֲסַטְעוּן
 טַהֲיִיל דַּאָפֶּאָן אֲבַנְעוּן אֲנֶדְרַעַרְט
 הַאֲכַט, וְאָ אִיזְט דַּאָו אִיכֶרִי
 גַע ווִיא דַּאָו אִינְקֶאָסַטְעוּן אִי
 עַרְעַר שׁיִנַע אונד אִייעַרְעַר
 קַעֲלַטְעַר אֲנַצוּעוּהֶעוּן (לג) אִיהֶר
 דִּירֶפֶט עַס עַסַטְעוּן אָן אֲלֵלֵעֵן
 אָרַטְעוּן, אִיהֶר אונד אִייעַרְעַר
 הוּוִילִיטְע, דַּעֲן עַם אִיזְט אִייעַר
 לֶאָהֶן פִּיר אִייעַרְעַר דִּיעוֹכְטַע
 כִּיִּים שְׁטִיפֶטְסַעֲלַטְעוּן (לד) ווען
 אִיהֶר דַּאָו בַּעֲסַטְעוּן דַּאָפֶּאָן אֲבַ
 גַּעֲזֶאָנְדְרַעַרְט הַאֲכַט וְאָ לֶאָדַעַט
 אִיהֶר קִינַע זִנְדַע אוּיף אִיך,
 עַנְטוּוִייהַט אוּיך נִיכַט דִּיא הוּי
 וידבר

ליגטה'מער דער קינדער ישראלים, אלם וואדורך איהר איך דען טאך צוציעהען קאננטעט, דער

תְּרוּמַת אוֹנְקֵלוֹם

אֶפְרַיִם וְרֵי מִכַּל שׁוֹפְרִיָה ית מִקְדָּשֵׁיה
 מִנִּיה: (ל) וְרַמֵּר לְהוֹן בְּאֶפְרַיִם שׁוֹחֲכֹן ית
 שׁוֹפְרִיָה מִנִּיה וְיַחֲשֵׁב לְלִיָּאִי כַעֲלֵלַת אֲדָרָא
 וְכַעֲלֵלַת מַעֲצָרָתָא: (לא) וְחַבְלֹן יִחִיה בְּכָל
 אֲרֵר אֲהוּן וְאֲנֵשׁ בְּתוֹכֹן אֲרֵי אֲגָרָא הוּא
 לְכוּן חֶלֶף פּוֹלַחֲנִכוֹן בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא: (לב) וְלֹא
 תִקְבְּלוּן עֲלֵיהֶי חוּבָא בְּאֶפְרַיִם שׁוֹחֲכֹן ית
 שׁוֹפְרִיָה מִנִּיה וְיַחֲשֵׁב קוֹדְשֵׁיָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֹא תַחֲלִלּוּן וְלֹא תָמוּתוּן: ומליל

ר ש * י
 תְּרוּמַת גְּדוּלָה הַנְּחֹנֵן מְדַבֵּר שֶׁאִם הַקָּדִים
 לִי אֵת הַכֶּהֵן בְּנֵי וְקַנְל מַעֲשֵׂרוֹתָיו קוֹדֵם
 שִׁעוּל כֵּהֵן תְּרוּמַת גְּדוּלָה מִן הַכֵּרִי כִרִיךְ
 לַהֲפִרִישׁ הַלִּוי מִן הַמַּעֲשֵׂר תַחֲלֵה אֶחָד
 מִמַּמְשִׁים לַתְּרוּמַת גְּדוּלָה וְיִסּוּר וְיִפְרוֹשׁ
 תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר: (ל) כִּהְיִימַכֶּם אֵת חֶלְבֹוֹ
 מִמֶּנּוּ. לֶאֱמַר שְׁתִּרְיִמוֹ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר מִמֶּנּוּ:
 וְנִחַשְׁבֶּה. הַמּוֹמֵר לְלוֹיִם חוֹלִין בְּמִדְּוִיָּן:
 כַּחֲבוּאֵת גֵּרֵן. לְיִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תִאֲמַר הוּאֵל
 וְקִרְאוּ הַכֹּתֵב תְּרוּמָה שֶׁלֹּאמַר כִּי אֵת מַעֲשֵׂר
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִרְיִמוּ לֵה' תְּרוּמָה יִכּוֹל יֵהֵא
 כּוֹלֵו אִסּוּר תַלְמוּד לֹמַר וְנִחַשְׁבֶּה לְלוֹיִם
 כַּחֲבוּאֵת גֵּרֵן מֵה שֶׁלִּיִּשְׂרָאֵל חוֹלִין אֶף עַל לִי
 חוֹלִין: (לא) כִּנְלֵמְקוֹס, אִפִּי'נִכִּית הַקְּבֵרוֹ:
 הַאֵס תַחֲלֵלוּ תָמוּתוֹ. וְלֹא תָמוּתוֹ. הַאֵס תַחֲלֵלוּ תָמוּתוֹ:
 זֹאת

(לב) ולא תשארו עליו מעט וגו'. הא אס'לל מרימו תשארו חטא: ולא תמותו. הא אס תחללו תמותו:

ב א ו ה
 מִיִּשְׂרָאֵל תָּמוּת אֵת תְּרוּמַת ה' לְאֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, וְאִמַר חֶלְבֹוֹ בְּכֹנֵי הַיָּחִיד זֶלֶא אִמַר חֶלְבֹוֹ בְּאֶשֶׁר
 אִמַר מִכַּל מַתְנוּיָבִים לְשׁוֹן דְּנִים, כִּי הַכֹּנֵי שֶׁעַל פִּרְעוֹ הַמִּינִים עַל הַדְּגָן אוֹ תִירוֹת וְכַסְרָה
 וְכֵן אִמַר אֵת מִקְדָּשׁוֹ, וְלַעֲמֵת הַמַּתְנוּיָבִים שֶׁהַכֹּנֵי שֶׁעַל תִּינַת כָּל שְׂהוּא יִחִיד: (ל) כַּתְּרִימָכֶם וְנִחַשְׁבֶּה
 וְנִחַשְׁבֶּה לְלוֹיִם, לְכֵס הַלִּוִּים: כַּחֲבוּאֵת גֵּרֵן, אִמַר שֶׁהַפְּרָשָׁתָם מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְהִיא הַנְּחֹשֶׁת
 לְכֵס כַּחֲבוּאֵת גֵּרֵן שֶׁלֹּא וְמוֹמֵר לְחַלְלוֹ כִּנְלֵמְקוֹס: (לב) וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֶטְא, וְכַאֲשֶׁר מְדוּמָה אֵת
 וְהָיָה אֲבַעֲזֶאָנְדְרַעַרְט הַאֲכַט הָיָה, וְכַאֲשֶׁר אֲבַעֲזֶאָנְדְרַעַרְט אֲכַט (לג): (ל) אֲבַעֲזֶאָנְדְרַעַרְט
 אֲכַט